

PROGRAMA MUNICIPAL PER A LA DONA
AJUNTAMENT DE L'HOSPITALET

MEMÒRIA 2011

MEMÒRIA 2011
WEWOBIA 50JJ

PROGRAMA MUNICIPAL PER A LA DONA
AJUNTAMENT DE L'HOSPITALET

TAULA DE CONTINGUTS

Presentació

1. Missió

2. Línies estratègiques

3. Estructura organitzativa. Organigrama

4. Personal

5. Política de Qualitat

6. Equipaments

Cartera de serveis

A. 1 Servei d'atenció personalitzada .

A.1.1. Perfil sociodemogràfic de les usuàries

A.1.2. Motiu de consulta

A.1.3. Perfil de les dones ateses amb indicadors de violència de gènere.

A.1.4. Atenció grupal

A.1.5 Servei d'Infància

B. 1. Dinamització comunitària

B.1.1 . Activitats educatives. Prevenció de la violència a l'àmbit educatiu: "Bons tractes"

B.1.2 . Consell de les dones

B.1.3. Urban Gornal

B.1.4. Mitjans de comunicació local

B.1.5. Entitats i serveis

B.1.6. Síntesi de participació

C. 1 Servei de documentació

C.1.1. Fons de Documentació

D. 1 Docència

E. Conclusions general

Presentació

El Centre d'Atenció i Informació a la Dona (CAID) és un centre pioner a nivell estatal ja que va ser creat l'any 1986 amb l'objectiu d'atendre, de manera prioritària, la greu situació de les dones que patien violència de gènere en el municipi de L'Hospitalet de Llobregat (L'H).

Després de cinc anys d'experiència, el CAID va veure incrementades les seves competències amb l'aprovació, l'any 1991, del Programa Municipal per a la Dona (PMD), que des de llavors constitueix el mitjà institucional per desenvolupar les polítiques municipals per a la igualtat d'oportunitats entre dones i homes. Així l'any 2011, el CAID va fer el 25 aniversari de la seva història.

El PMD està integrat per un equip multidisciplinari de professionals i els seus àmbits d'intervenció es desenvolupen en dues grans branques de treball, d'una banda la intervenció assistencial i, d'altra, la intervenció comunitària.

1. Missió

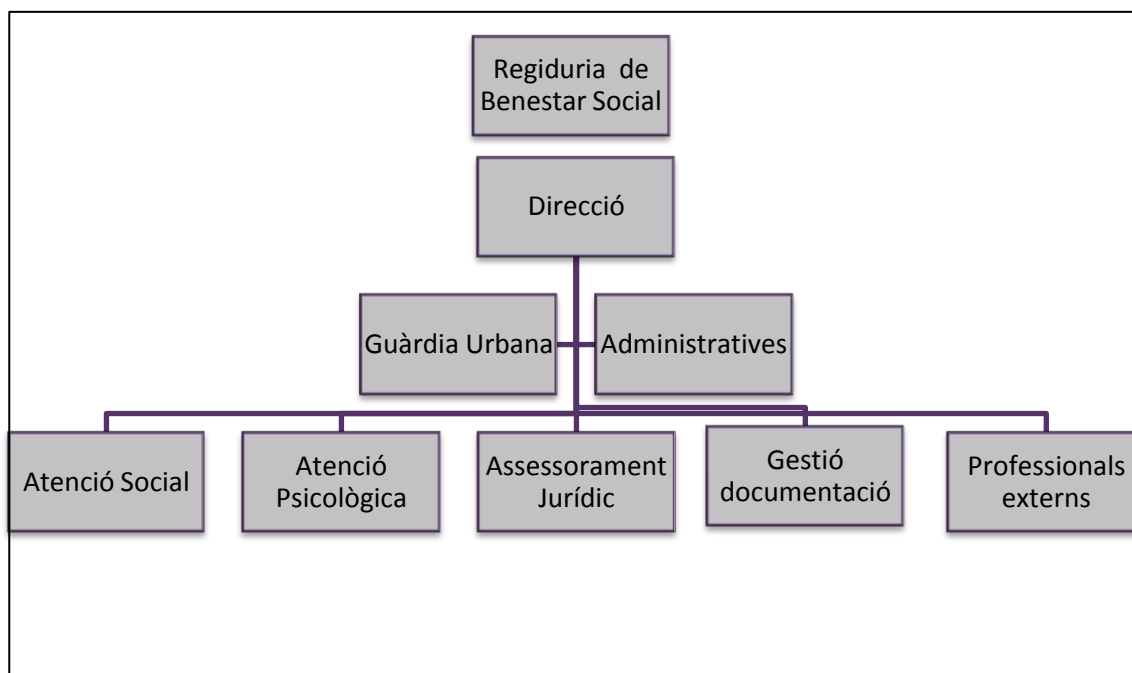
La missió del PMD és la d'implementar les polítiques municipals d'igualtat d'oportunitats de les dones de L'H, a través de serveis d'atenció directa i de projectes dirigits a la comunitat. Amb l'objectiu de millorar la qualitat de vida de les dones i del seu entorn, fomentant un model de convivència social basat en la no discriminació i l'eradicació d'estereotips sexistes.

2. Línies estratègiques

Les polítiques municipals desenvolupades des del PMD parteixen del reconeixement d'una situació de desigualtat de gènere i de la voluntat de garantir una major qualitat de vida de les dones, promovent la seva participació activa a la vida social, cultural i econòmica. Les seves línies estratègiques són:

- ⊙ Impregnar l'administració municipal del principi d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes
- ⊙ Incrementar la presència i la participació de les dones
- ⊙ Fomentar una cultura igualitària
- ⊙ Atenció a les necessitats específiques de les dones.
- ⊙ Abordatge integral de les violències per raó de gènere
- ⊙ Millora continua dels serveis oferts per el PMD

3. Estructura organitzativa. Organigrama

4. Personal

Tots els serveis del PMD es presten mitjançant un equip multidisciplinari compost per professionals de diverses àrees: ciències socials, jurídiques, psicològiques i administratives. Aquest equip intervé en el disseny, l'elaboració i la implementació dels projectes

5. Política de Qualitat

El Programa Municipal per a la Dona manté des de l'any 2006, un sistema de gestió de la qualitat i millora de la seva eficàcia, d'acord amb els requeriments de la norma ISO 9001:2008. (Certificació ISO 2008).

6. Equipaments

El Programa Municipal per a la Dona presta els seus serveis a la casa pairal remodelada Can Colom, ubicada a la Plaça Can Colom s/n.

A més de la seu a Can Colom, el CAID disposa - com a recurs d'acollida urgent a dones en situació de risc- d'unes places en els Centres d'Emergències per a

dones, per aquells casos que requereixen una marxa immediata del domicili i un pis de mitja estada, condicionat i equipat per facilitar la integració social de les persones acollides, amb capacitat per a dues famílies monoparentals. A més, i consegüentment amb la seva missió d'incidir en l'àmbit comunitari, el PMD també desenvolupa activitats en altres espais, com ara les seus de les associacions de dones, entitats, centres culturals i altres equipaments públics.

CARTERA DE SERVEIS

A. 1 Servei d'atenció personalitzada

Servei d'atenció individualitzada destinat a les dones de la ciutat que sol·licitin informació i assessorament en relació a situacions de discriminació de gènere.

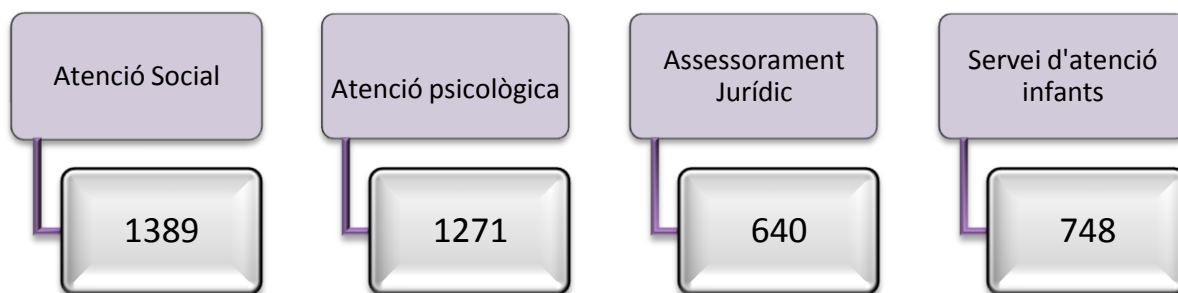
Segons les necessitats per a cada situació s'estableix un pla d'intervenció personalitzat en el qual s'ofereixen diferents possibilitats:

- ⇒ Atenció social individualitzada: diagnòstic social, gestió d'acollida (allotjament), assessorament personal en situacions amb necessitats socials de vulnerabilitat o precarietat (manca de recursos personals i de recursos socials).
- ⇒ Atenció psicològica individualitzada: diagnòstic, orientació i tractament.
- ⇒ Assessorament jurídic referent als processos de separació i divorci i als circuits i procediments de denúncia de la violència i, en general, tots els temes relacionats amb el dret de família i laboral.
- ⇒ Atenció psicosocial en grup.
- ⇒ Derivació a altres serveis d'atenció social o sanitària de la ciutat.

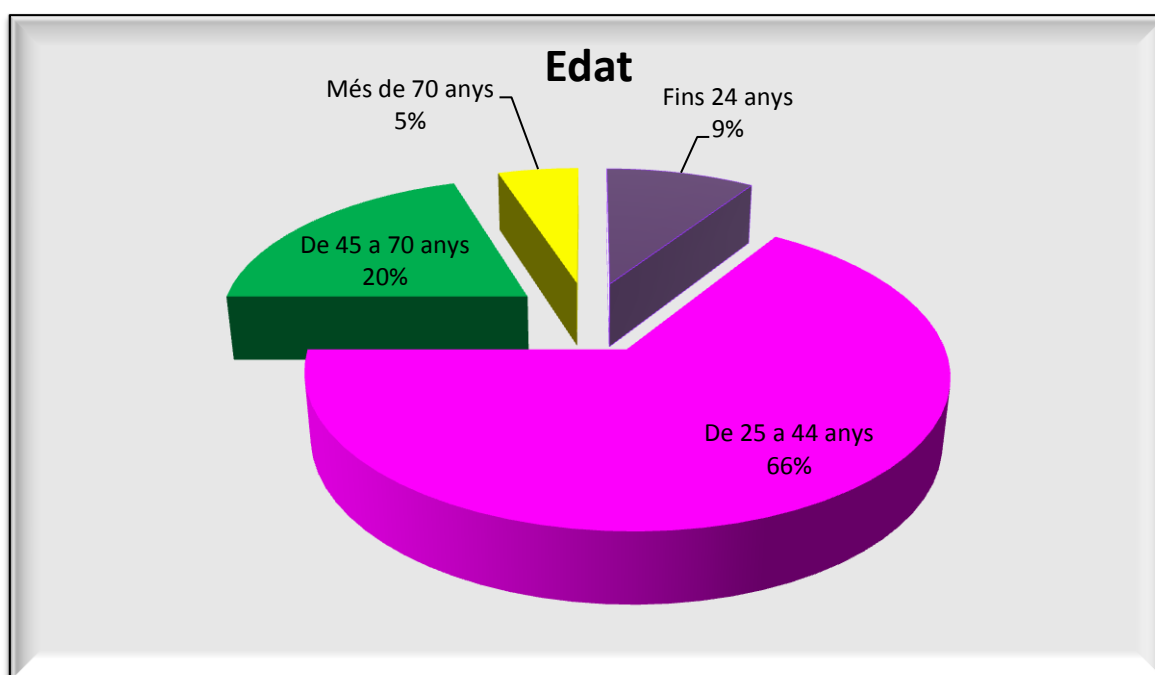
L'equip de professionals compta amb un espai de coordinació per oferir una atenció integral.

Durant l'any 2011 el nombre total de dones que s'han dirigit al servei d'atenció ha estat de **916**, més **75 infants fills i filles d'usuàries** atesos en el Servei d'Infància.

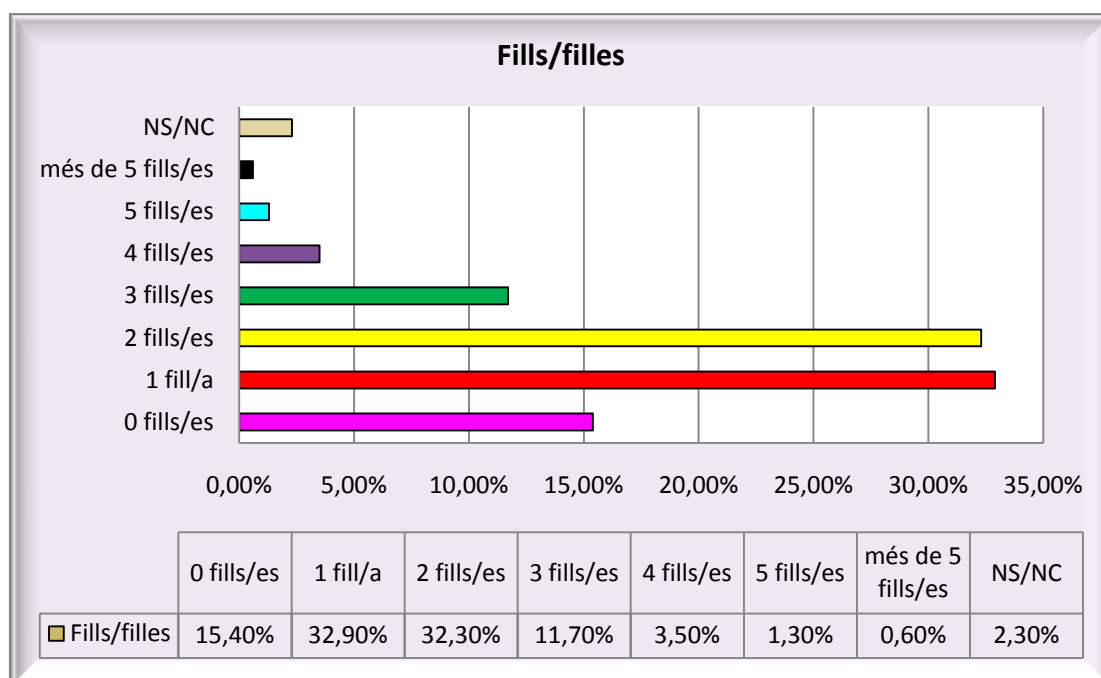
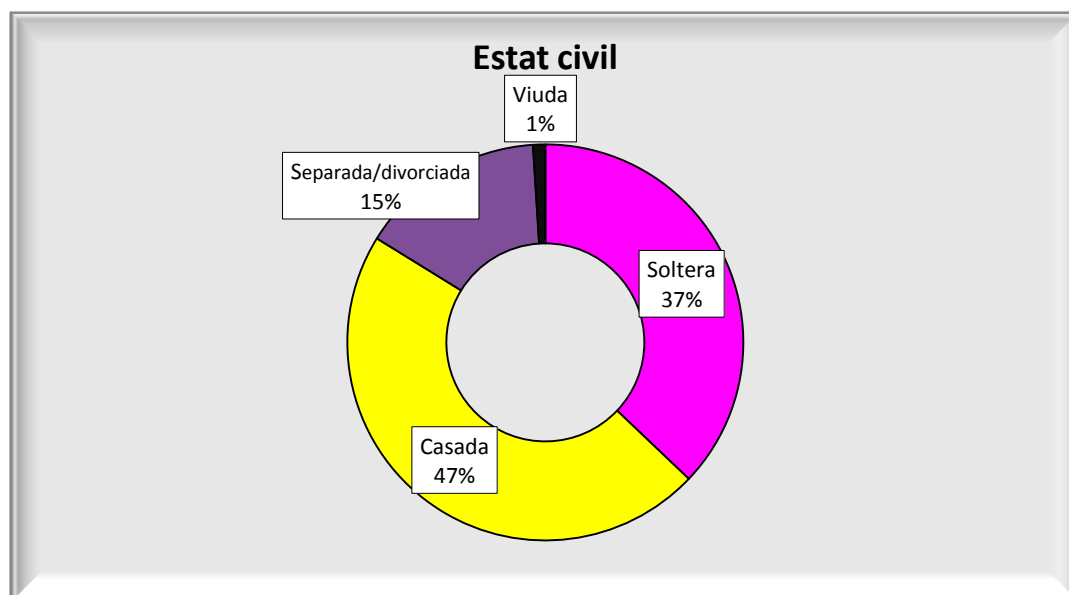
El nombre total visites realitzades en aquest període ha estat de **3.200** de les quals **116** han estat consultes efectuades per telèfon. El nombre total de **dones que han consultat per primera vegada** ha estat de **480**. En el servei d'infància s'han realitzat **418 visites a infants i 330 a les seves mares**

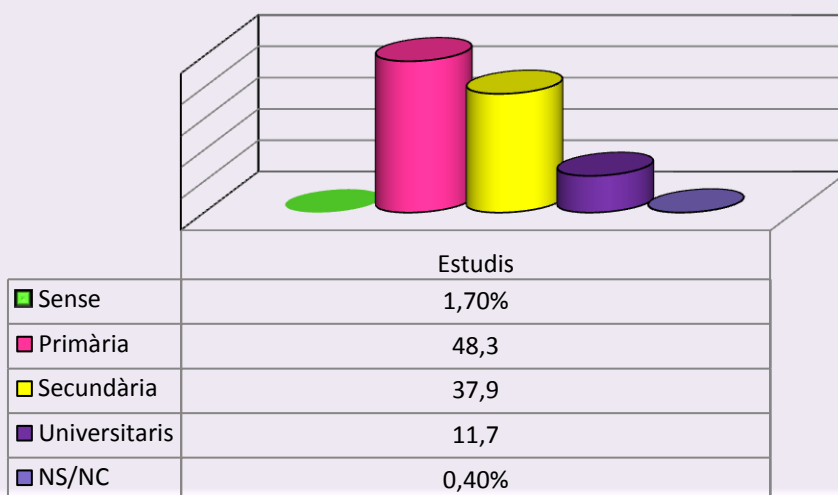
A.1.1. Perfil sociodemogràfic de les usuàries

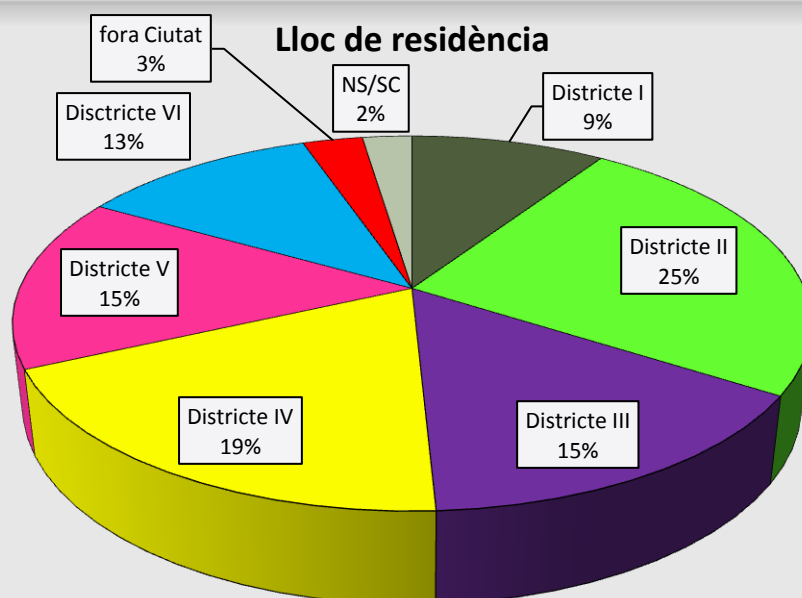

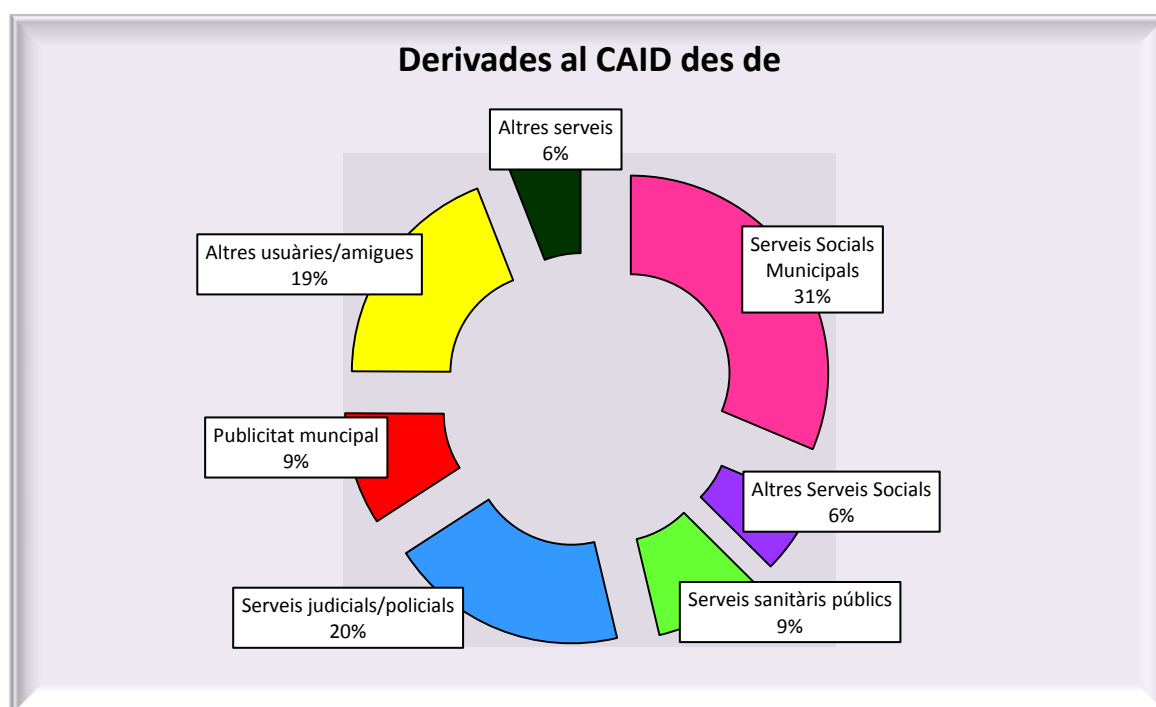
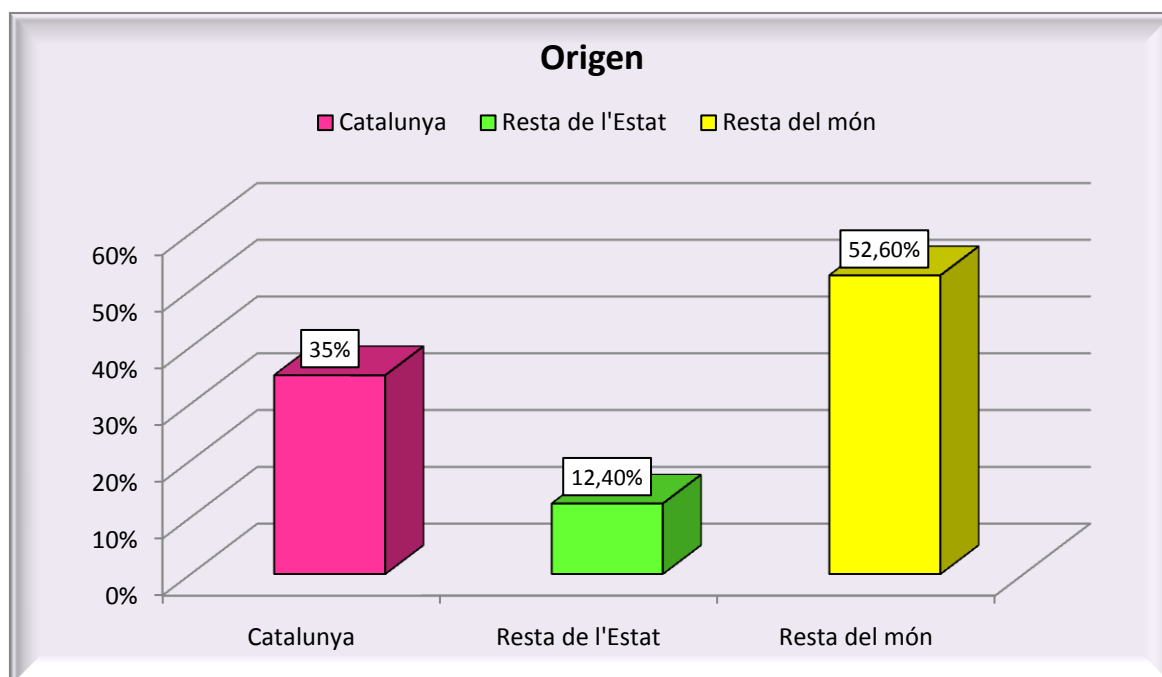

Estudis

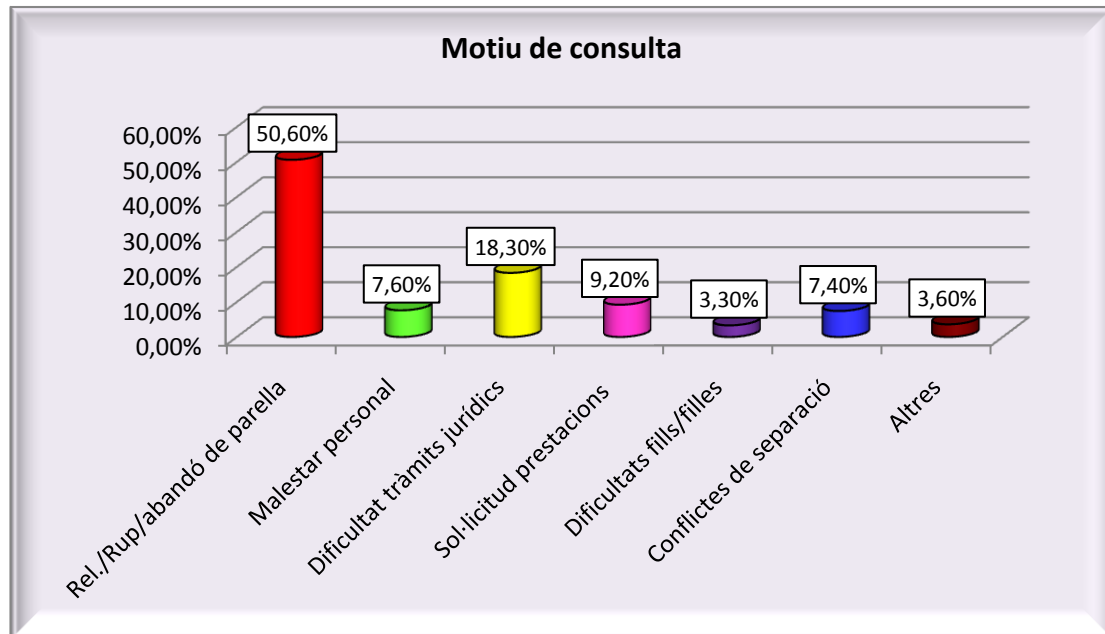

Lloc de residència

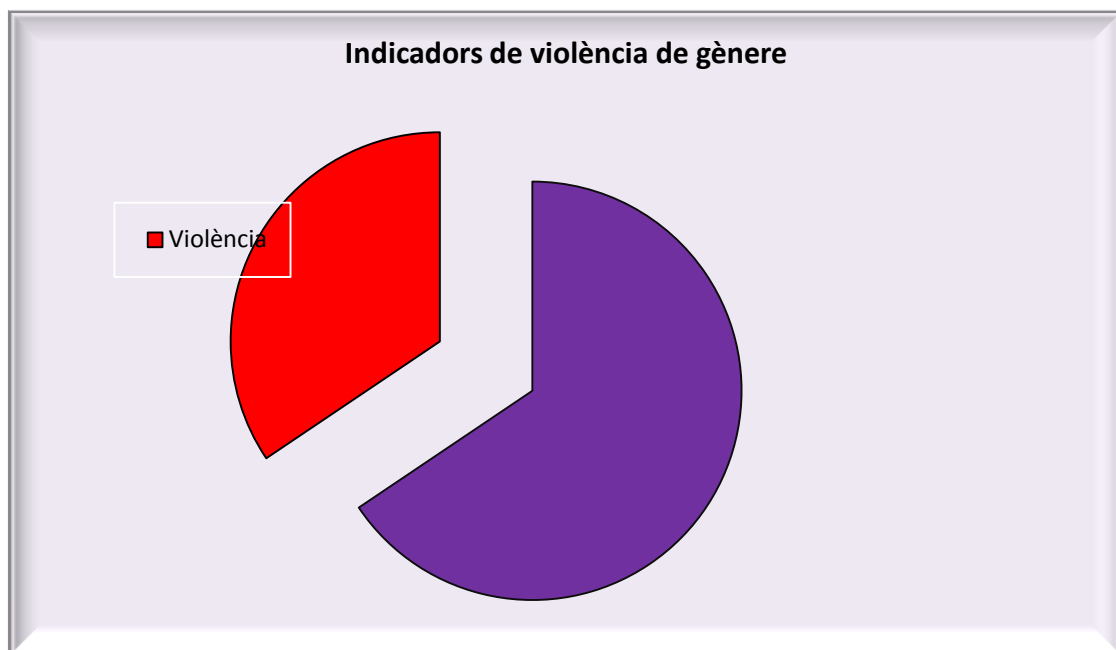

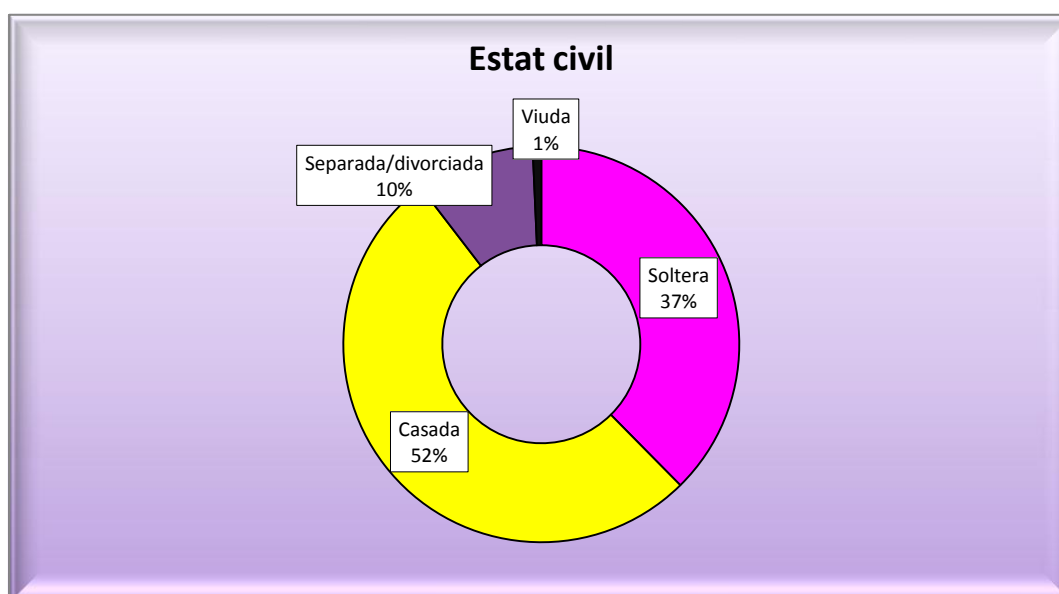
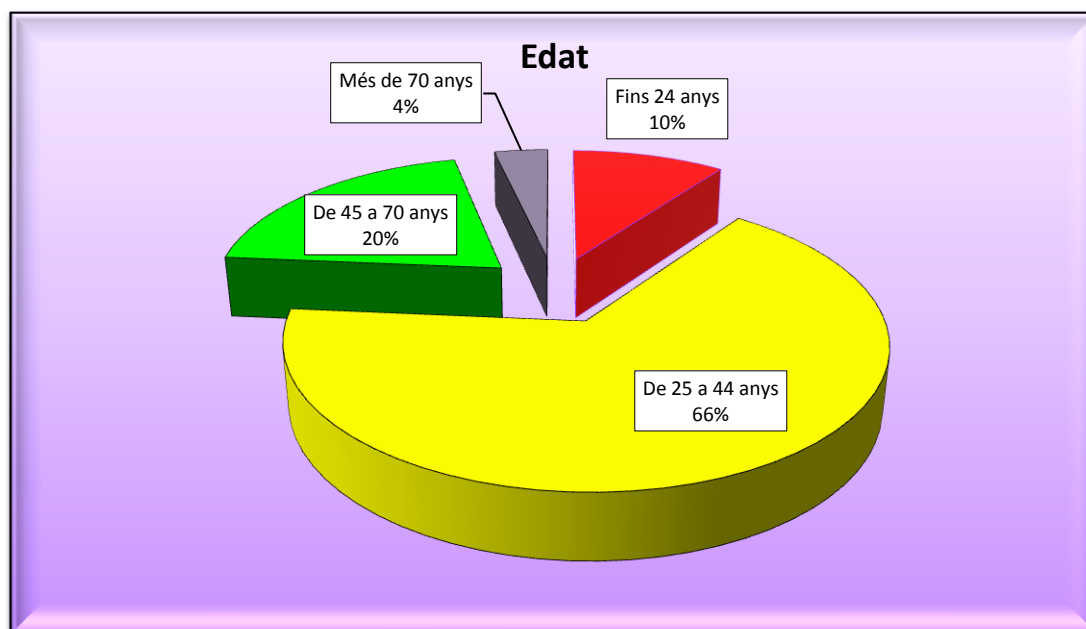
A.1.2. Motiu de consulta

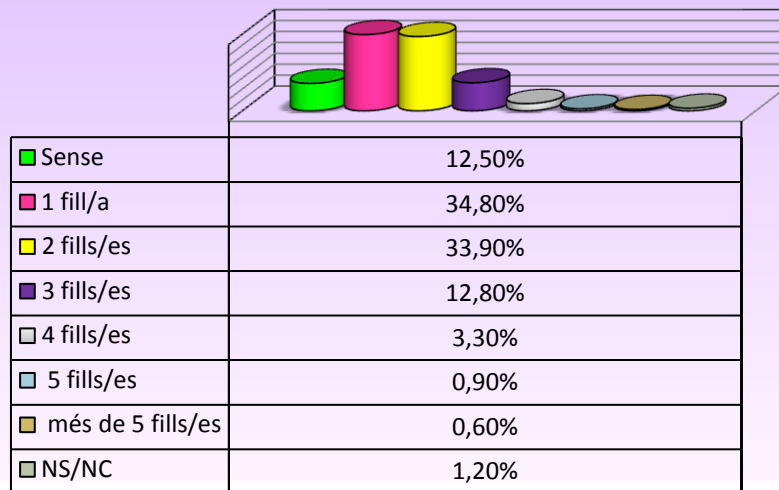
Del total de dones que han estat ateses al CAID, el 37% aquest presenten indicadors de violència.

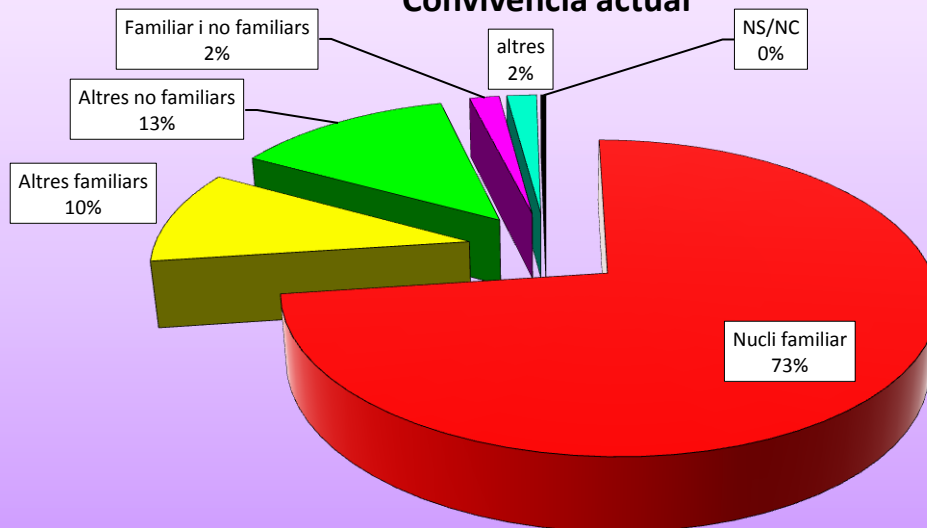
A.1.3. Perfil de les dones ateses amb indicadors de violència de gènere

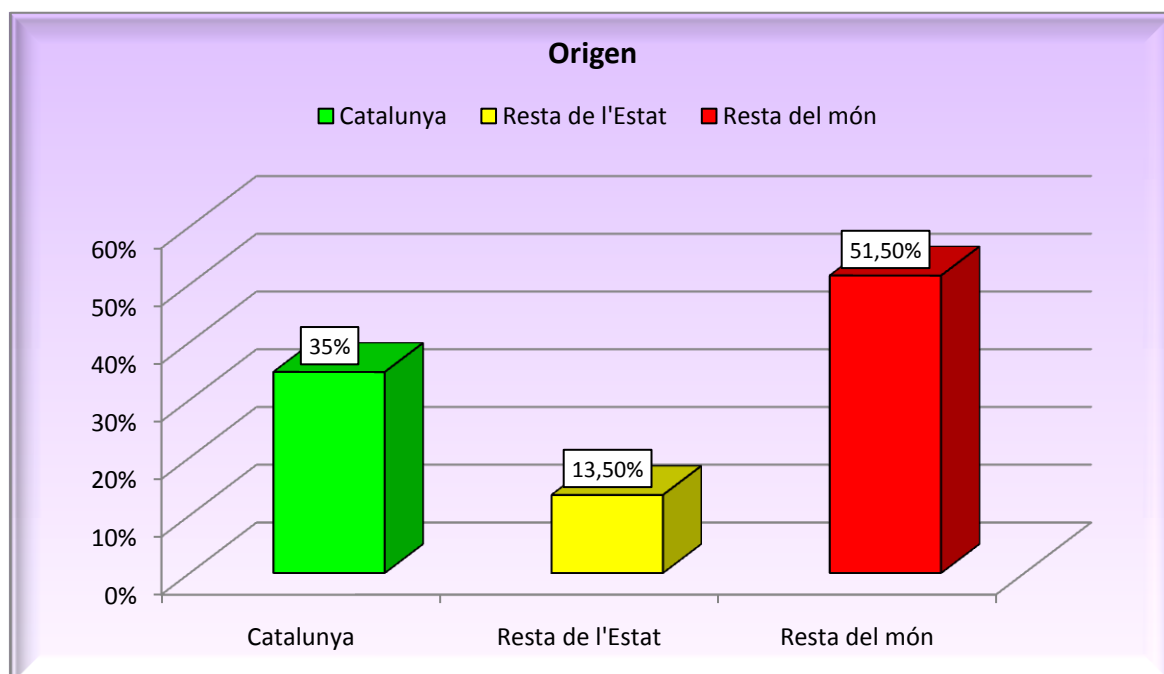
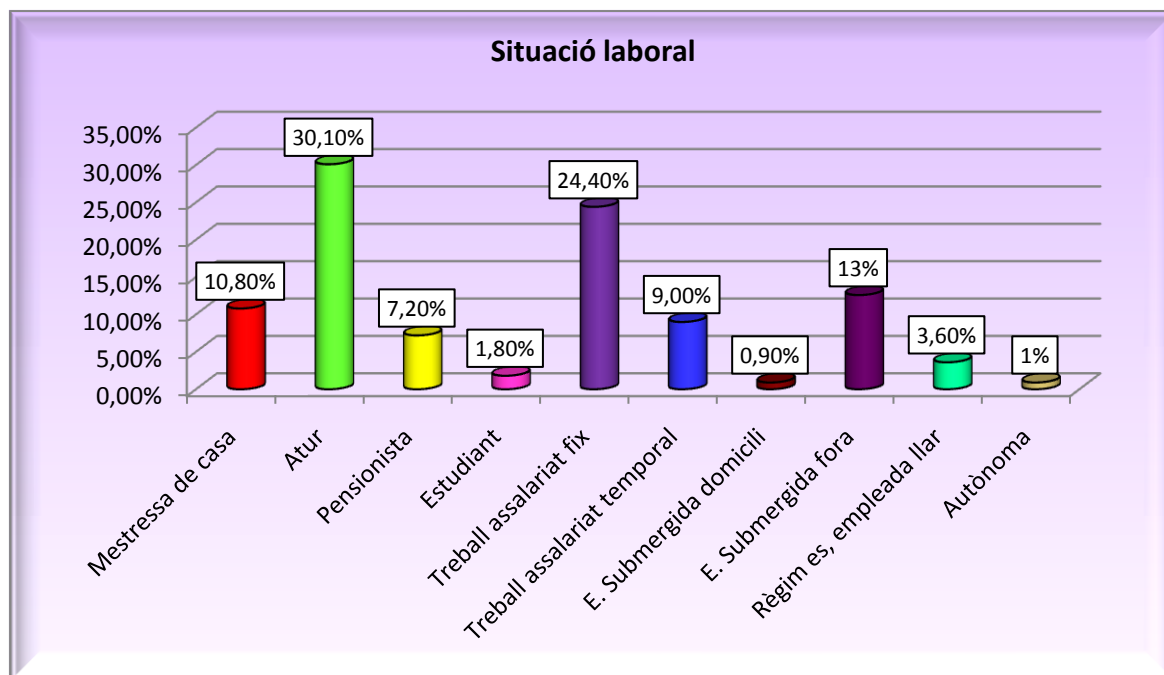

Nombre de fills/es

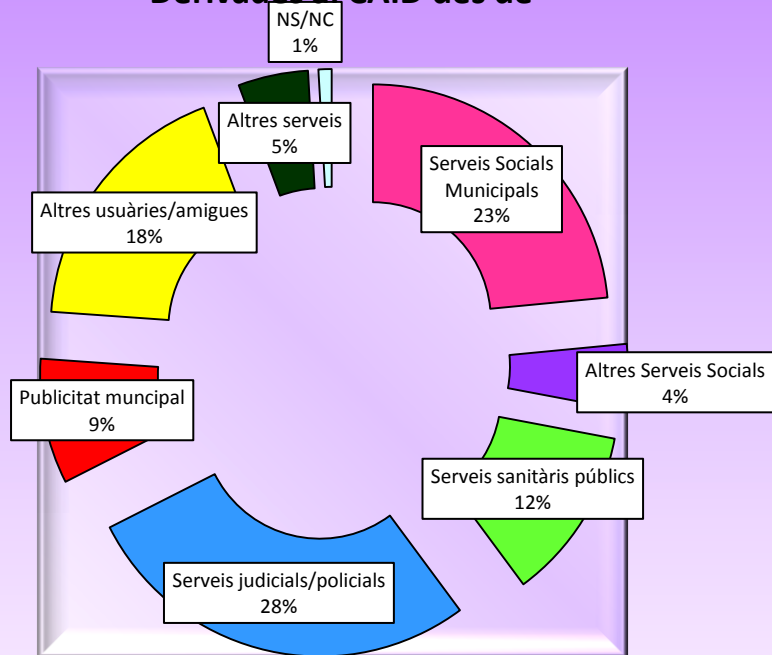

Convivència actual

Derivades al CAID des de

A.1. 4. Atenció grupal

L'atenció en grup és una modalitat d'intervenció d'eficàcia provada per molts anys d'experiència. Aquesta modalitat d'atenció en grup afavoreix:

La socialització dels problemes derivats de la discriminació sexista amb el consegüent augment de la consciència de gènere.

L'obertura i comunicació en les relacions personals i per extensió una major participació social i comunitària.

La diferenciació entre els aspectes socioculturals i

aquells més personals i subjectius.

La visualització de diferents maneres d'afrontar els conflictes que possibilita l'obertura de pensament cap a postures menys rígides i estereotipades.

Durant l'any 2011 s'han portat a terme dos grups i han participat 24 dones.

Les enquestes de valoració del servei donen una puntuació mitjana de 9'08 sobre 10.

A.1. 5. Servei d'Infància

Aquest Servei està integrat dins del Pla d'actuació integral de la ciutat de l'Hospitalet de Llobregat: Prevenció i tractament de la violència contra les dones, que desenvolupa el Programa d'Atenció a la Dona.

Durant l'any 2011 s'han obert 48 nous casos d'infants. Això ha generat un total de 418 sessions amb els infants i adolescents i 330 amb les mares, visites conjuntament amb els seus fills/es o individualment. Per altra banda, hi ha hagut durant l'any 2011, 27 tancaments d'expedients perquè s'havia resolt la demanda (alguns dels quals corresponen a famílies que estaven en seguiment des de l'any anterior) i 16 abandonaments (nombre d'infants). Molts d'aquests s'han donat per canvis de domicili de la família, retorns als seus països d'origen, derivacions a altres serveis de la ciutat i en alguns casos es desconeix el motiu del abandó perquè no s'ha pogut connectar amb la família.

Al mes de gener del 2011 es va organitzar una xerrada amb el títol "PARLEM-NE: Eines, suport i espai per compartir". Aquesta fou dirigida a les mares usuàries del CAID amb fills/es de 3 a 12 anys. En aquest espai es pretenia explicar i donar a conèixer a les mares l'adquisició dels diferents hàbits dels seus fills o filles, posant en comú aquelles inquietuds i conductes que més els preocupaven en les relacions amb aquests/es, alhora, també oferir eines per ajudar-les en l'establiment d'una convivència positiva i en l'adquisició de nous aprenentatges.

Al mes de Setembre es va fer un altra xerrada per les dones participants en el CEMFO (Centro de Empleo Municipal de Formación Ocupacional) a petició del CAID, amb el títol “Treball i Maternitat”. L’objectiu d’aquest espai era donar eines, recursos i suport a les dones participants de com compaginar de la millor forma possible la vida laboral i familiar.

El programa ha permès que cadascú (mares i fills/es) tinguin el seu propi espai terapèutic i educatiu, on poder elaborar el seu procés i a l’hora tenir un espai comú on interactuar conjuntament. Les línies d’actuació s’han establert atenent les necessitats i dificultats que han manifestat les famílies. En tot moment, les professionals del Servei, han treballat per què sigui un programa dinàmic i flexible, adaptant-se a les diferents realitats familiars i fent-ho en contacte directe amb les famílies i amb altres professionals implicats amb les mateixes (Serveis Socials, escoles, IES i CSMIJ.).

Aquest any 2011 s’ha elaborat la Guia per a l’avaluació del servei per part de les famílies. Aquesta guia l’han omplert les usuàries de forma voluntària quan han tancat el seu procés en el Servei.

Els resultats obtinguts en quan a la satisfacció global de procés ha sigut de 4.58 sobre 5. La satisfacció del que s’ha tractat a la teràpia ha estat valorada amb un 4.52, la millora de la seva situació familiar en un 4.05. L’adequació de les instal·lacions amb un 4.36. La satisfacció del tracte rebut pels professionals del servei amb 4.68. I de totes les enquestes contestades tots han respost que tornarien a assistir al Servei si tornessin a tenir dificultats familiars.

Durant l’any 2011 s’han obert 48 nous casos d’infants. Un total de 418 sessions amb els infants i adolescents i 330 amb les mares, visites conjuntament amb els seus fills/es o individualment.

B.1 Dinamització Comunitària

En aquest àmbit el PMD desenvolupa projectes de **sensibilització, prevenció i promoció**, orientats a aconseguir una major presència i participació de les dones i, alhora, prevenir situacions de desigualtat.

B.1.1. Activitats Educatives. Prevenció de la violència a l'àmbit educatiu: "Bons tractes"

El projecte s'ha concretat a partir d'un seguit d'accions adreçades a l'alumnat dels instituts d'educació secundària principalment. Les accions dels projectes fan referència a visibilitzar la violència contra les dones, qüestionar creences que ajuden a la seva perpetuació i donar elements des de l'educació emocional, la potenciació d'una sana autoestima, de l'assertivitat i de la resolució de conflictes per potenciar relacions basades en el respecte i la llibertat.

Els objectius han estat:

- ▶ Donar a conèixer el fenomen de la violència contra les dones.
- ▶ Adreçar les accions del programa tant a homes com a dones, a nivell comunitari i tenint en compte la diversitat cultural.
- ▶ Afavorir la detecció de situacions de violència contra les dones.
- ▶ Promoure la modificació dels mites i creences que sustenten aquesta situació.
- ▶ Potenciar habilitats personals per a l'afrontament pacífic dels conflictes.
- ▶ Afavorir relacions humanes basades en valors com el respecte, la igualtat de drets i la llibertat.
- ▶ Oferir formació en el terreny de la intel·ligència emocional i de l'educació en valors.

*Al llarg de l'any 2011,
han participat un
total de 7 centres
educatius, 32 grups i
704 alumnes*

B.1.2 . Consell de les dones

El Consell és un òrgan col·legiat de caràcter consultiu i de participació ciutadana, assessor i col·laborador del Govern municipal, dels sectors implicats en qualsevol aspecte relacionat amb les polítiques de promoció de les dones de L'Hospitalet. Aquest Consell ha estat organitzat en: Plenari, Comissió Permanent i els Grups de Treball, que al llarg de l'any 2011 han portat a terme diverses tasques i activitats.

Grup de treball: Coeducació i memòria històrica de les dones

Al llarg del 2011, aquest grup ha realitzat un total de 6 reunions, on s'han desenvolupat les següents temàtiques: El Projecte sobre la recuperació de la memòria històrica de les dones amb l'organització de la 2ª trobada intergeneracional: *L'escola de la meua àvia*, i la continuïtat amb la temàtica del Nomenclàtor.

● Aquest acte forma part d'un projecte realitzat des del Grup de treball de coeducació i memòria històrica del Consell de Dones de la ciutat.

"*L'escola de la meua àvia*" vol sumar esforços per a la recuperació de la memòria històrica de les dones de la ciutat, en aquest cas, en relació al món educatiu, centrat en els anys 30 del segle XX i l'etapa franquista.

La Trobada vol ser un pont de coneixement entre generacions

El Grup de Treball Recursos per Dones.

Durant l'any 2011 aquest grup ha realitzat una reunió. El grup estava duent a terme una campanya de sensibilització "La dignificació del servei domèstic: UN DEURE".

El fet que el govern aprovés la nova "Ley 27/2011, de 1 de agost, sobre actualización, adecuación y modernización del sistema de Seguridad Social (Integración del Régimen Especial de Empleados de Hogar en el Régimen General), regulant molts dels aspectes que es reclamaven en la campanya de sensibilització, ha estat determinant per dissoldre el grup.

B.1.3. Urban Gornal

El projecte Urban Gornal, és una iniciativa europea i municipal de dinamització i promoció del barri del Gornal a través de la vertebració de diverses àrees de treball. En aquest marc d'actuació el Programa Municipal de la Dona desenvolupa el projecte "Equitat de gènere al barri del Gornal" que consisteix en crear espais de trobada per dones, amb la finalitat d'afavorir el coneixement entre elles, i del teixit associatiu del barri i dels serveis que s'ofereixen a la ciutadania dins i fora del barri del Gornal.

Durant l'any 2011 es van crear les següents accions per dones del Gornal:

Tallers de llarga durada (anuals)

- ◆ Taller "Salut i cos" MATÍ (Tots els dimecres de 10.00 a 11.00, CC Gornal)
- ◆ Taller "Salut i cos" TARDA (Tots els dimecres de 17.30 a 18.30, CC Gornal)
- ◆ Taller "Caminades Salut i cos" (Tots els dimarts de 10.00 a 11.00h, es surt del CC Gornal).

Aquests tres tallers centren la seva activitat principal en la cura del propi cos a través d'exercicis físics moderats, i la cohesió del grup.

La puntuació obtinguda en les enquestes de satisfacció del salut i cos (matí i tarda) és: 9.03 sobre 10.

La puntuació obtinguda en les enquestes de satisfacció de les caminades salut i cos és: 8.36 sobre 10.

- Torn de paraula (Tots els dijous de 17.30 a 19.00h, CC Gornal).

Taller dividit en blocs temàtics on es treballen continguts significatius per les dones. A aquest taller es programen sortides, videoforums, xerrades i testimonis relacionats amb els blocs temàtics.

La puntuació obtinguda en les enquestes de satisfacció és: 8.15 sobre 10.

Tallers de curta durada (quatre sessions):

- Taller Autoestima Associació Lacho Bají Calí (10,17,24,31 de gener del 2011, de 10.30 a 12.00h. Només es va fer una sessió, hi havia previstes 4, el motiu la falta d'assistència)
- Taller “El sentimiento de verguenza” Associació Lacho Bají Calí (14 abril, 5 i 12 de maig 2011 de 11.00 a 12.00)
- Taller “Fem Safareig” Associació Lacho Bají Calí (19 i 26 de maig, 2 i 9 de juny de 2011 de 11.00 a 12.00).
- Taller “Les pèrdues afectives” (3, 10, 17 i 24 de novembre de 2011, d'11 a 12, Associació Lacho Bají Calí)
- Taller “Introducció al Teatre Social” (1, 15 i 22 de desembre de 2011, d'11 a 12, Associació Lacho Bají Calí).

Aquests tallers es van fer dins d'un projecte de dinamització per dones de l'Associació Lacho Bají Calí, situada al barri del Gornal i que treballa majoritàriament amb dones i homes d'ètnia gitana.

La puntuació obtinguda en les enquestes de satisfacció és: 9.57 sobre 10.

Accions de sensibilització:

- Xerrada a l'IES Joan Miró (gener 2011)
- Xerrada Conta contes pel 8 de març 2011 (març 2011)
- Xerrada drets i Deures dels ciutadans a la Sanitat Pública (març 2011)
- Mostra entitats 2011 (novembre 2011)

B.1.4. Mitjans de comunicació local

Per donar major presència pública a les dones i debatre temes d'actualitat des de la perspectiva de gènere.

Durant l'any 2011 s'han fet 41 intervencions a la ràdio i la TV sobre temes d'actualitat.

B.1.5. Entitats i serveis

La participació de les dones en els diferents àmbits de la societat permet prendre consciència del seu paper com a ciutadanes de ple dret i afavorir així una societat més justa i democràtica. Aquestes actuacions tenen l'objectiu d'impulsar la creació de nous models de societat en que homes i dones es situen en condicions d'igualtat d'oportunitats.

Les actuacions dutes a terme, per tipologia, durant aquest període han estat:

- Foment de les relacions igualitàries i prevenció de la violència de gènere entre els joves : **38 tallers amb un total de 1.270** participants alumnes de diversos IES de la ciutat
- Tallers de creixement personal dirigits a dones : **10 tallers amb un total de 137 assistents.**
- Participació en Plans integrals de barri , mitjançant l'eix *equitat de gènere al barri*: **57 accions amb la participació de 809 persones**
- Activitats del grups de treball de Consell de les dones : **8 accions amb 136 participants**
- Activitats comunitàries de prevenció i sensibilització: **54 accions i 2126 persones participants**
- Intervencions en ràdio i TV locals: **41 programes**

Les enquestes de valoració del servei donen una puntuació mitjana de 8,67 sobre 10.

B.1.6. Síntesi de participació

En total durant 2011, en l'àmbit comunitari s'han realitzat 210 accions amb la participació de 4.478 persones

C.1 Servei de Documentació

C.1.1. Fons de Documentació

El Fons de Documentació –des de la seva creació al 1998- té els següents objectius:

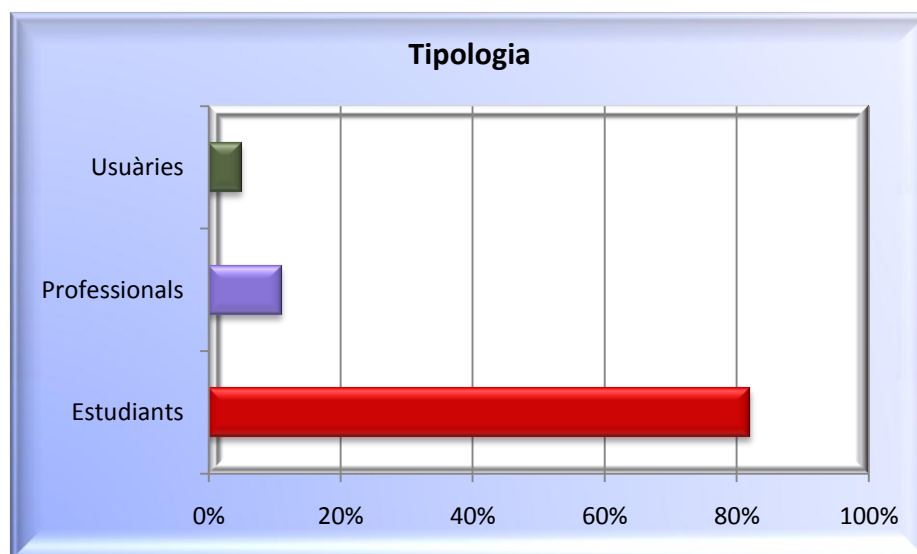
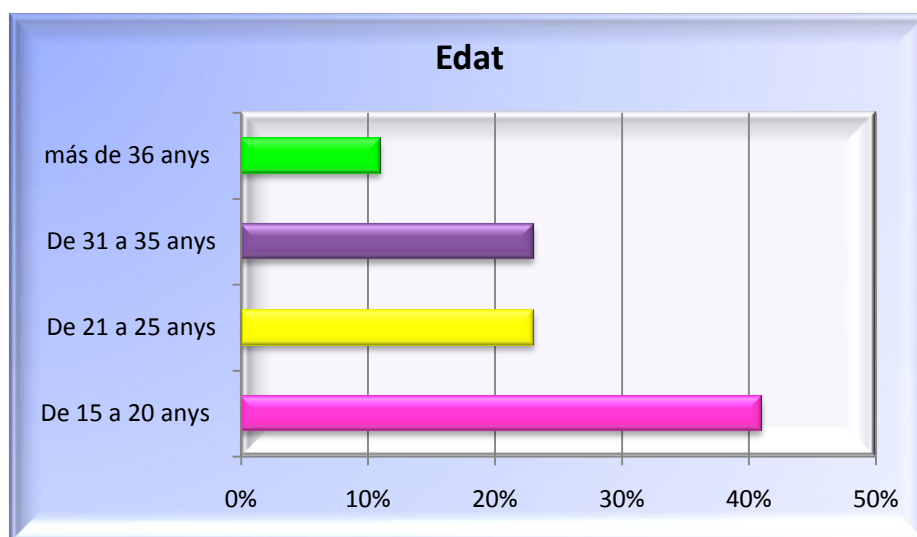
- Atendre les consultes documentals que es plantegin des de la ciutadania sobre qüestions relatives a les dones.
- Donar suport documental a les necessitats informatives de les diferents àrees de l'ajuntament.
- Oferir assessorament personalitzat a estudiants, investigadors/es i professionals sobre la documentació i els recursos del Servei.
- Oferir a la població en general i específicament a les dones de la ciutat, informació sobre activitats i recursos com a mitjà de dinamització social i personal.

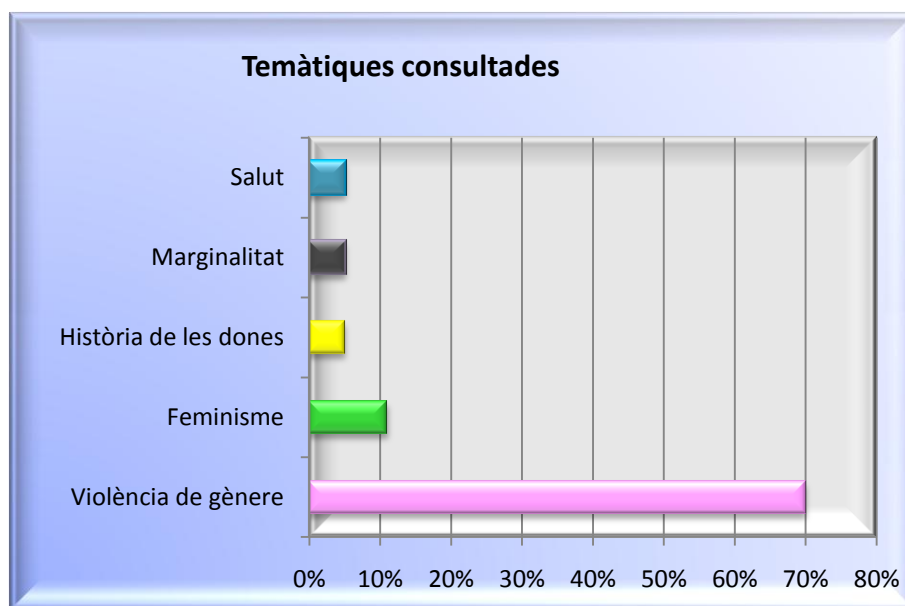
El Fons canalitza els seus serveis en diverses modalitats: consulta en sala amb assessorament individual i personalitzat i consultes per telèfon, fax i correu electrònic.

La col·lecció del PMD compta amb **2574 llibres** , a més de la col·lecció de fullets i els 77 títols de revistes, **370 materials multimèdia** (Audiovisuals CD, DvD), i un ampli nombre de pòsters.

Perfil sociodemogràfic de les persones que han consultat

Pel que fa al servei de consultes i préstecs externes durant l'any 2011 s'han atès 109 nous/ves usuaris/es per 448 demandes de préstecs i consultes presencials. La majoria de material prestat han estat monografies i material audiovisual.

D. 1 Docència

Durant l'any 2011 han realitzat les pràctiques al PMD 8 estudiants:

- 2 de secundària d'integració social.
- 2 de llicenciatura de psicologia.
- 2 de formació professional branca administrativa.
- 2 de carrera judicial

Pel que fa a mòduls de formació dirigida a col·lectius durant aquest exercici s'han realitzat **23 accions amb la participació de 564 participants**

A les enquestes de valoració que han respost, donen una puntuació mitjana de 8,40, sobre 10.

E. Conclusions generals

Servei d'Atenció

Les dades al 2011, pel que fa al nombre de dones que consulten al servei d'Atenció personalitzada es mantenen en percentatges similars als obtinguts en anys anteriors.

En relació al perfil sociodemogràfic segueix sent el d'una dona entre 25 anys i 45 anys, que té un o dos fills/filles, amb estudis com a mínim primaris i que consulta per problemes amb la seva parella.

Fent anàlisi de les demandes que s'acullen en l'àmbit assistencial, aquestes es poden dividir en dos grans blocs: per una part la situació que es planteja està directament relacionada amb la precarietat en sentit ampli – social, laboral, relacional, econòmica, etc. – i per l'altra, la demanda està vinculada a les relacions de parella i la família.

Pel que fa al primer supòsit, és evident que les dones tenen major vulnerabilitat a la pobresa i també més dificultats per afrontar-la ja que la construcció de les relacions de gènere ubica a les dones en una situació de desigualtat que suposa una sèrie de desavantatges a l'hora de garantir els drets i les oportunitats. Un exemple clar és la permanència en l'educació: és una dada comprovable que les nenes de famílies d'escassos mitjans socioeconòmics són més susceptibles d'abandonar l'escolaritat prematurament. El motiu principal és que encara es valora menys la seva educació perquè es considera menor el seu valor productiu, per tant, la transmissió social d'aquest entorn és que la missió de les dones és la cura de la família i no pas la preparació per al món laboral i la independència econòmica.

El procés de desigualtat comença amb l'abandonament de l'escolaritat, segueix en molts casos amb maternitats prematures i/o no planificades i amb escàs o nul suport del pare, dificultats per compatibilitzar la maternitat amb la inserció laboral o bé l'accés a treballs precaris i de difícil compatibilitat amb la criança d'infants i l'afrontament de la doble jornada.

L'altra gran part de la demanda està relacionada amb temes de parella i família. Un dels mandats culturals vers les dones és la funció de mantenir les relacions socials i tenir cura dels altres, preveient i satisfent les necessitats dels qui l'envolten abans que satisfer les pròpies necessitats. Per tant, en les crisis familiars i/o de parella la responsabilitat dels problemes recau en un grau més alt en les dones.

Una qüestió important a tenir en compte és que actualment les característiques de la construcció identitària de les dones està tintada amb un color d'independència i llibertat, donant l'aparença que la desigualtat és cosa del passat, però que en el moment de la consulta és posa en evidència la persistència d'antics models de comportament cosa que afegeix desconcert i paralització en moltes d'elles.

Una de les manifestacions més cruenta de les desigualtats és la violència de gènere, exercida la majoria de vegades com a element per perpetuar el poder en una relació de parella. Cal doncs apuntar que del total de dones que han estat ateses al CAID durant l'any 2011, el 37% d'aquestes presenten algun tipus de violència.

Les dones immigrants segueixen sent la meitat de les dones que consulten al Servei d'Atenció personalitzada. Aquestes dones veuen agreujada la seva situació si no disposen de permís de residència; aquesta particularitat les aboca obligatòriament a fer activitats en l'àmbit de l'economia submergida o bé a una

situació de desocupació, cosa que repercuteix negativament en la seves possibilitats i limita el seu accés als recursos econòmics i socials.

Les dades corroboren la situació de crisi econòmica en que ens trobem actualment. Hi ha, per tant, una major desprotecció econòmica i social que dificulta aquest procés de canvi personal que les dones han de fer per poder resoldre els problemes que vénen a consultar. Amb tots aquests antecedents és evident la incidència de les crisis econòmiques en l'augment de la feminització de la pobresa, ja que les polítiques d'ajustament econòmic sempre han generat majors desigualtats i, per suposat, més pobresa. És en aquestes conjuntures econòmiques quan moltes dones entren en una situació de supervivència bàsica realitzant activitats marginals com és el mercat submergit o la prostitució intermitent.

Les dones, al ser un dels sectors de població més vulnerable, són les que més s'han beneficiat dels avenços en l'estat del benestar i per tant són qui més acusen les mal anomenades mesures d'ajustament, ja que és en aquests serveis de benestar on s'estan aplicant les retallades econòmiques. La necessitat d'allargar els ingressos per fer front a les necessitats bàsiques implica gairebé sempre un increment del treball domèstic cosa que, de manera circular, impedeix la possibilitat d'accés o permanència en el món laboral. Si les retallades ja estan afectant a sectors com l'Ensenyament obligatori o la Sanitat, és de preveure la desaparició de les agendes polítiques i dels pressupostos públics d'altres serveis no obligatoris però que són clau per a la permanència de moltes dones en el món laboral, com són les llars d'infants i centres per a persones dependents.

Per això, és fonamental el manteniment de recursos, tant directes com indirectes per a les dones, i de la dotació de professionals especialitzats en perspectiva de gènere- o almenys no reduït, cosa que ja s'està produint en

alguns municipis – per tal que és pugui desenvolupant aquest treball d'atenció i de canvi social.

Donat aquest punt de partida i per combatre la desigualtat en les oportunitats cal ajudar a que les dones s'empoderin. Aquest empoderament implica l'enfortiment en tots els àmbits de la vida pública i privada i per això cal dotar els serveis de professionals – amb formació, motivació i compromís - i proveir la confecció de pressupostos amb visió de gènere.

Per tots aquests motius les polítiques públiques amb visió de gènere han de formar part del sistema polític amb caràcter estructural, perquè són pilars del desenvolupament sostenible i la democràcia avançada. Les accions positives que promoguin la igualtat d'oportunitats ha de ser entesa com una inversió i no com un malbaratament i quelcom imprescindible per al desenvolupament humà d'una societat justa i equitativa.

Dinamització comunitària

Des del Programa Municipal per a la Dona, sempre ha estat molt present en la intervenció en la comunitat desenvolupar projectes i activitats de sensibilització, promoció i prevenció adreçat a la ciutadania en general, i també s'han tingut en compte grups específics. Aquesta intervenció comunitària es basa en què la prevenció és fonamental per poder anar dissolent les creences del sistema patriarcal i poder empoderar les dones per sortir de situacions de desigualtat.

Un d'aquests projecte específics és el “Bons Tractes”, projecte que es centra en la prevenció de les relacions abusives especialment dirigit a l'alumnat dels Centres de Secundària, el nombre de participants respecte els anys anteriors ha disminuït, però la demanda dels tallers ha estat raonable, situant la participació en 704 persones.

Les activitats realitzades al Consell de dones s'han mantingut estables i s'ha produït la Segona Trobada Intergeneracional: "L'escola de la meva àvia" organitzat pel grup de treball Coeducació i Memòria històrica de les dones.

Cal dir i fer palès, la consolidació i augment de les activitats dutes a terme pel projecte "Equitat de Gènere" dins del projecte interàrees "Urban Gornal", mencionar l'establiment de taller de llarga durada com Salut i Cos i les Caminades Salut i cos. La continuació de l'activitat de "Torn de Paraula" i l'establiment de tallers de curta durada.

Aquest projecte ratifica que el treball comunitari és un treball lent, amb una forta inversió al principi. Demostra que l'equilibri que ha de donar qualsevol projecte d'inversió/resultats, en el treball comunitari agafa una dimensió a llarg termini i que els resultats són molt satisfactoris

Pel que fa a les activitats adreçades a les entitats de dones i la ciutadania en general, s'observa un cert augment de participants respecte l'any anterior, degut a l'augment de l'oferta d'aquestes. Tot i això s'observa, en els darrers anys, una variació en els hàbits de la població cap a participacions menys presencials. Les noves tecnologies, la facilitat d'accés, i el fenomen de les xarxes socials (twitter, facebook, whatsapp, blogs, pàgines web especialitzades, etc...), juntament amb una abundant oferta d'activitats fan que les maneres de relacionar-se entre les persones i amb les institucions estigui en procés de continu canvi. Aquesta realitat ens afronta a la reflexió i elaboració de nous projectes adients a aquesta nova situació.

El resultat de 8.67 sobre 10 en les enquestes d'avaluació ens orienta a mantenir la qualitat de les activitats.

Servei de Documentació

Al llarg de 2011 el Fons de documentació ha seguit en procés de millora i renovació, tant pel que fa a la catalogació com a la ordenació física.

Pel que fa a la consulta presencial la majoria de les consultes les han efectuat estudiants, especialment alumnat d'ensenyament secundari pel seus treballs de recerca. Enguany els temes més consultats han estat: la violència de gènere i el propi PMD.

El nombre de consultes presencials ha baixat lleugerament en relació a l'any anterior, si be les consultes via telefònica o mail han pujat i sembla que la tendència vagi cada vegada més per la consulta on line.

Pel que fa al préstec s'ha mantingut l'increment que ja va mostrar l'any anterior i s'han incrementat en un 13%, incorporant-se 109 usuaris/es més a aquest servei. Així mateix i seguint la tendència de l'any passat, les persones que consulten han deixat constància de la seva satisfacció amb el servei a través de l'enquesta de satisfacció puntuant el servei amb 9 sobre 10.